

Protokoll fört vid enskild föredragning

Utbildnings- och kulturavdelningen
Utbildningsbyrån, U2

Beslutande
Minister
Annika Hambrudd

Föredragande
Byråchef
Elisabeth Storfors

Justerat
Omedelbart

Nr 45

Anhållan om ersättning för de tjänster som åländska
kommuner tillhandahåller för barn från Ukraina

ÅLR 2022/3006

Beslut

Ålands landskapsregering beslöt att anteckna för kännedom Undervisnings- och kulturministeriets svar på landskapsregeringens anhållan om ekonomisk ersättning för tjänster som åländska kommuner tillhandahåller för barn från Ukraina.

Nr 46

Sysselsättningsfrämjande utbildning i svenska och
integrationsutbildning för vuxna inflyttade till Åland

ÅLR 2022/1552

93 U2

Beslut

Ålands landskapsregering beslöt att ingå ramavtal med Mariehamns stad för Medis räkning gällande anskaffning av sysselsättningsfrämjande utbildning i svenska och integrationsutbildning för vuxna inflyttade till Åland. Ramavtalet gäller för tiden 1.8.2022 – 31.5.2025. Kostnaden för avtalet påförs budgetmoment 53500, Vuxenutbildning under förutsättning att Ålands lagting beviljar medel.

Ålands landskapsregering beslöt 8.3.2022 att genom öppet anbudsförfarande och EU utannonsering inbegära anbud på sysselsättningsfrämjande utbildning i svenska och integrationsutbildning för vuxna inflyttade till Åland. Inom anbudstiden har ett anbud inkommit. Beslut nr 21 ep12U2, beslut nr 25 ep15U2.

LL (2017:80) om tillämpning på Åland av rikslagar om offentlig upphandling

LL (2015:56) om sysselsättningsfrämjande utbildning

LL (2012:74) om främjande av integration

Nr 47

Anhållan till finansministeriet om ersättning för de tjänster som åländska kommuner tillhandahåller för barn från Ukraina
ÅLR 2022/3902
94 U2

Beslut

Ålands landskapsregering anholder om att finansministeriet i skyndsam ordning utreder på vilket sätt staten kan ersätta de åländska kommunerna för de merkostnader som uppstår i samband med tillämpningen av massflyktsdirektivet och Lag om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (17.6.2011/746) eftersom statsandelar inte kan tilldelas de åländska kommunerna enligt samma principer som övriga kommuner i Finland.

Ålands landskapsregeringen förslår som ersättningsmodell att finansministeriet i dialog med landskapsregeringen utreder kostnadsersättningar till de åländska kommunerna/skolsammanslutningarna motsvarande statsunderstödet för kommunerna i riket för år 2022 och ersättningarna för år 2023 och hur dessa kan utbetalas och kanaliseras.

Landskapsregeringen kan koordinera inlämnande av ansökningar eller kostnadsunderlag från kommunerna/skolsammanslutningarna på Åland om det finns behov.

Motivering

Med anledning av kriget i Ukraina har det europeiska massflyktsdirektivet aktualiserats. Direktivet om tillfälligt skydd trädde i kraft den 4 mars 2022 genom EU:s genomförandebeslut (2022/382) och innebar ett nytt alternativ som skulle vara mer öppet för fler personer och dessutom ge uppehållstillstånd snabbare genom möjligheten att söka tillfälligt skydd. I Finland omsätts direktivet genom Lag om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (17.6.2011/746).

Enligt inrikesministeriets pressmeddelande av den 8.4.2022 har Migrationsverket på uppdrag av regeringen berett en verksamhetsmodell där personer som inkvarteras av kommunerna och som omfattas av tillfälligt skydd får de mottagningstjänster de behöver utan att det inrättas en egen förläggning i kommunen. Kommunerna får ersättning av staten för att de producerar de avtalade tjänsterna. Varje person som har ansökt om eller får tillfälligt skydd är inskriven vid någon förläggning, även om hen bor i privat inkvartering eller i inkvartering som kommunen tillhandahåller.

Kommunerna i Finland har utlovats ersättning för att trygga inlärningsförutsättningarna för barn som flytt från Ukraina till fullt belopp för anordnande av grundläggande utbildningen för år 2022 retroaktivt baserat på antalet närvaromånader inom den förberedande undervisningen och i undervisningen i hemspråk enligt förordningen bestämmelser (1977/2009). För år 2023 kan utbildningsanordnaren ansöka om statsandelsfinansiering för förundervisning och grundläggande undervisning på basis av det uppskattade antalet närvaromånader. Kommunerna har även utlovats ersättning för de kostnader som uppstått då kommuner ordnat tjänster inom: småbarnspedagogik,

undervisning i svenska och det egna modersmålet samt kostnader för tillräckliga elevvårdstjänster. Kommunerna i Finland ska rikta sin ansökan till Utbildningsstyrelsens enhet för statsandelar inom september månad.

Kriget i Ukraina har medfört att det kontinuerligt anländer till Åland människor som behöver tillfälligt skydd och som faller inom direktivets tillämpningsområde. De åländska kommunerna är skyldiga att erbjuda barnomsorg på grund av särskilda skäl inklusive förundervisning till barn under läropliktsåldern, förberedande undervisning och hemspråksundervisning till elever i grundskolan samt olika elevvårdstjänster som stöder barnen.

De barn som anländer till Åland och vistas tillfälligt har rätt att erhålla barnomsorg, förundervisning och grundskola med stöd av LL (2020:32) om barnomsorg och grundskola. Finansieringen av barnomsorgen och undervisningen i grundskolan görs genom landskapsandelssystemet, enligt Landskapslag (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna.

Kommunerna på Åland kan inte erhålla ekonomiskt stöd från Utbildningsstyrelsen enligt förordning om grunderna för statsunderstöd som beviljas för kompletterande undervisning i den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen för elever med främmande språk, samiska och romani som modersmål (1777/2009) eftersom de åländska kommunerna inte tilldelas statsbidrag. Statsunderstödet är högst 86 procent av de kalkylerade kostnader som bestäms enligt förordningen.

Om lagstiftningsbehörigheten

Enligt självstyrelselagen (1991:71) 27 § andra punkten hör rätten att vistas i landet och att välja boningsort till rikets lagstiftningsbehörighet och enligt 26 punkten hör även utlänningslagstiftningen till rikets lagstiftningsbehörighet. Förvaltningsbehörigheten följer lagstiftningsbehörigheten.

Gällande personer som flytt från Ukraina tillämpas Utlänningslag (FFS 2004/301) och Lag om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (FFS 2011/746).

Enligt självstyrelselagen 18 § 14 punkten tillhör undervisning landskapets lagstiftningsbehörighet. Inom lagtingets lagstiftningsbehörighet har Åland valt att organisera undervisningen avvikande jämfört med riket.